

IHMISOIKEUSPERUSTAINEN LÄHESTYMISTAPA

KIRSI POLLARI, ERITYISASIAANTUNTIJA, LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
MIINA WECKROTH, HANKEPÄÄLLIKKÖ, MINUA KUULLAAN -HANKE
4.3.2019

L A P E

- Lapsi- ja perhepalveluiden palvelujärjestelmän uudistus
- Ensisijaista uudistuksessa on lapsen etu ja oikeudet sekä vanhemmuuden tuki
- Perheet saavat tarvitsemansa avun ja tuen oikeaan aikaan.

Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma jatkuu vuonna 2019.
<https://stm.fi/hankkeet/lapsi-ja-perhepalvelut>

LAPSI PERHEPALVELUIDEN TAVOITE

LASTEN JA PERHEIDEN
OIKEUKSIEN JA HYVINVOINNIN
TOTEUTUMINEN

TÄSSÄ ESITYKSESSÄ

- Ihmisoikeudet, lapsen oikeudet
- Pohdimme, miten lapsiperhepalvelut voivat käytännössä tukea lapsen ja perheen oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutumista

LAPSEN OIKEUDET

- Peruslähtökohtana on kaikkien ihmisten yhdenvertaisuus ihmisoikeuksien haltijoina
- Children are not "mini persons" with "mini rights"!*
- Lasten oikeuksien toteutuminen edellyttää omanlaistaan sääntelyä

*Geraldine Van Bueren: Child rights in Europe. Council of Europe 2007.

- YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus on tärkein lapsen ihmisoikeuksia koskeva sopimus
- Lakina Suomessa vuodesta 1991
- Useissa eri ihmisoikeussopimuksissa erityisesti lapsia koskevia oikeuksia
- Esim. YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen 7 artikla
- Läpileikkaavuus!

LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUKSEN YLEISPERIAATTEET

tulee ottaa huomioon kaikkien sopimuskohtien tulkinnassa

SOPIMUSVALTIOIDEN ON

- Kunnioitettava ja edistettävä sopimuksessa turvattujen oikeuksien toteutumista
- Ryhdyttävä tarpeellisiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin ja muihin toimiin, jotta sopimuksen oikeudet toteutuisivat (4 artikla)
- Ryhdyttävä aktiivisiin toimiin sopimuksen tunnetuksi tekemisessä (42 artikla)

TIETOA OIKEUKSISTA

- [YK:n lapsen oikeuksien sopimus](#)
- [Lapsiasiavaltuutetun esitteet lapsen oikeuksista](#)
- [Lapsenoikeudet.fi](#)
- [YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus](#)
- [YK:n vammaissopimus selkokielellä](#)
- [Ihmisoikeuskeskuksen työ vammaisasioissa](#)

LAPSEN JA PERHEEN OIKEUKSIEN JA HYVINVOINNIN TOTEUTUMINEN

Substanssilainsäädäntö

IHMISOIKEUDET

Erityisesti YK:n lasten oikeuksien sopimus,
YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus

PERUSOIKEUDET

ESIMERKKI

ESIMERKKINÄ ENSITieto

- tietoa, joka annetaan perheelle, kun perheenjäsenet kohtaavat lapsen tai sikiön sairauden tai vammaisuuden
- kun sairaudesta tai vammasta kerrotaan lapselle tai nuorelle itselleen
- voidaan ymmärtää joko kirjaimellisesti ensimmäisenä tietona lapsen erityisen tuen tarpeesta tai laajemmin pidempänä prosessina perheen elämässä

ENSITIETO

VAIKUTTAA KOKO PERHEEN
LOPPUELÄMÄÄN

TAVOITTEENA ENSITIETO, JOKA

- Auttaa perhettä ymmärtämään tilannetta.
- Auttaa lasta ymmärtämään tilannetta ja mahdollistaa lapsen osallisuuden omissa asioissaan.
- Varmistaa lapsen edun mukaisen toiminnan ja päätöksenteon terveydenhuollossa.
- Edistää vanhempien ja ammattilaisten välistä yhteistyötä.
- Tukee perheen voimavaroja.
- Tukee lapsen ja vanhempien välistä kiintymyssuhdetta.
- Tukee lapsen kasvun ja kehittymisen edellytyksiä ja identiteetin säilyttämistä.

TAVOITTEIDEN PERUSTANA

- LOS 3 artikla: Kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. CRPD 7 artikla: Kaikissa vammaisia lapsia koskevissa toimissa on otettava ensisijaisesti huomioon lapsen etu.
- LOS 2 art.: Lapsen oikeuksien sopimuksen oikeudet taattava kaikille lapsille ilman minkäänlaista lapseen tai hänen vanhempiainsa liittyvää erottelua. CRPD 7 art.: Vammaisten lasten on voitava nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa.
- LOS 6 art.: Lapselle on taattava kehittymisen edellytykset mahdollisimman täysimääräisesti. CRPD 3 art.: Vammaisten lasten kehittyvien kykyjen ja sen kunnioittaminen, että heillä on oikeus säilyttää identiteettinsä.
- LOS 12 art.: Lapsella on oikeus vapaasti ilmaista näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. CRPD 7 art.: Vammaisilla lapsilla on oikeus vapaasti ilmaista näkemyksensä kaikissa heihin vaikuttavissa asioissa. Heidän näkemyksilleen on annettava asianmukainen painoarvo heidän ikänsä ja kypsyytensä mukaisesti, yhdenvertaisesti muiden lasten kanssa. Heillä on oikeus saada vammaisuutensa ja ikänsä mukaista apua tämän oikeuden toteuttamiseksi.
- LOS 23 art.: Vammaisen lapsen tulisi saada nauttia täysipainoisesta ja hyvästä elämästä oloissa, jotka takaavat ihmisarvon, edistävät itseluottamusta ja helpottavat lapsen aktiivista osallistumista yhteisönsä toimintaan.
- LOS 24 art.: Lapsella on oikeus nauttia parhaasta mahdollisesta terveydentilasta sekä sairauksien hoitamiseen ja kuntoutukseen tarkoitetuista palveluista (1 kohta). Ja: Vanhemmat ja lapset, saavat tietoa ja opetusta ja heitä tuetaan käyttämään saamiaan perustietoja lapsen terveydestä (2 e -kohta).
- LOS 18 art.: Vanhemmille on annettava asianmukaista apua heidän hoitaessaan lastenkasvatustehtäväänsä. LOS johdanto: Perheellä on oikeus saada tarvittavaa suojelua ja apua.
- YK:n lapsen oikeuksien komitean yleiskommentit www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus/ykn-lapsen-oikeuksien-komitean-yleiskommentit/

Tavoitteena lapsen ja perheen oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutuminen

Ensitieto annetaan tavalla, joka:

- Auttaa perhettä ymmärtämään tilannetta.
- Auttaa lasta ymmärtämään tilannetta ja mahdollistaa lapsen osallisuuden omissa asioissaan.
- Varmistaa lapsen edun mukaisen toiminnan ja päätöksenteon terveydenhuollossa.
- Edistää vanhempien ja ammattilaisten välistä yhteistyötä.
- Tukee perheen voimavaroja.
- Tukee lapsen ja vanhempien välistä kiintymyssuhdetta.
- Tukee lapsen kasvun ja kehittymisen edellytyksiä ja identiteetin säilyttämistä.

IHMISOIKEUDET

Substanssilainsäädäntö

PERUSOIKEUDET

Lapsen ja perheen oikeuksien ja hyvinvoinnin toteutuminen

Tavoitteet
ensitiedon
antamisessa

ASIAOSAAMINEN

Hyvän käytännön
osaaminen

Ensitiedon antaminen
on todella tärkeä tilanne

VUOROVAIKUTUS

Kiireettömyys,
hyväksyvä
läsnäolo

Tieto annetaan realistisesti,
myönteisesti ja toivoa
ylläpitäen

Substanssilainsäädäntö

IHMISOIKEUDET

PERUSOIKEUDET

Lapsen ja perheen oikeuksien
ja hyvinvoinnin toteutuminen

Tavoitteet
ensitiedon
antamisessa

ASIAOSAAMINEN

Hyvän käytännön
osaaminen

Ensitiedon antaminen
on todella tärkeä tilanne

VUOROVAIKUTUS

Kiireettömyys,
hyväksyvä
läsnäolo

Tieto annetaan realistisesti,
myönteisesti ja toivoa
ylläpitäen

TIETO
JA OSAAMINEN

ARVOT

OHJEET JA SUOSITUKSET
TUTKIMUSTIETO

ASENTEET

EETTISET
PERIAATTEET

Substanssilainsäädäntö

IHMISOIKEUDET

PERUSOIKEUDET

Lapsen ja perheen oikeuksien
ja hyvinvoinnin toteutuminen
ensitietoa
annettaessa

- Tavoitteena ensitieto, joka
- Auttaa perhettä ymmärtämään tilannetta.
 - Auttaa lasta ymmärtämään tilannetta ja mahdollistaa lapsen osallisuuden omissa asioissaan.
 - Varmistaa lapsen edun mukaisen toiminnan ja päätöksenteon terveydenhuollossa.
 - Edistää vanhempien ja ammattilaisten välistä yhteistyötä.
 - Tukee perheen voimavaroja.
 - Tukee lapsen ja vanhempien välistä kiintymyssuhdetta.
 - Tukee lapsen kasvun ja kehittymisen edellytyksiä ja identiteetin säilyttämistä.

LOPUKSI

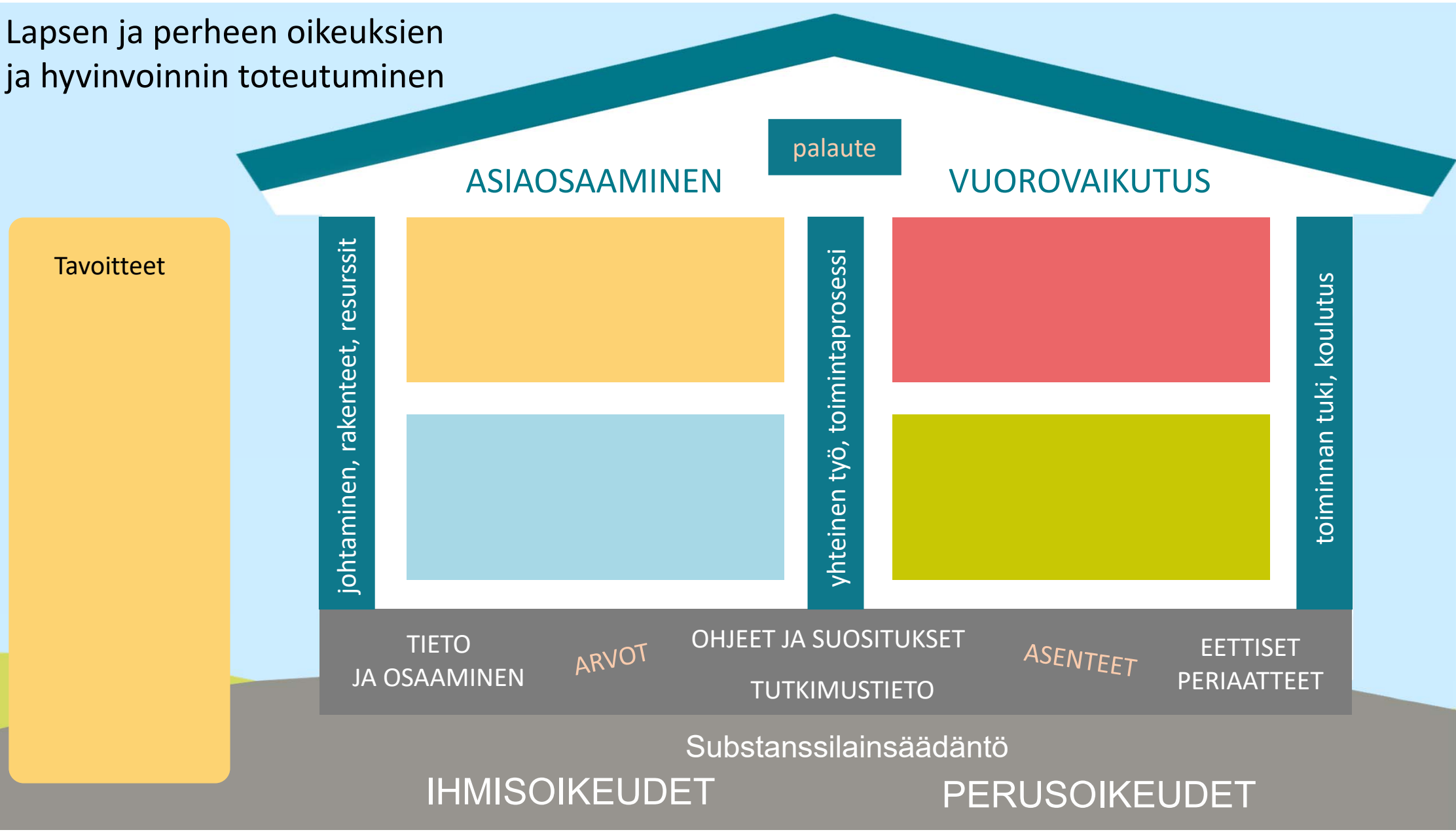
- Tavoitteiden perusteena ovat ihmisoikeudet
- Asiaosaaminen ja vuorovaikutus tasapainossa
- Rakenteet ja resurssit kunnossa
- Palaute ohjaa toimintaa

LÄHESTYMISTAPANA IHMISOIKEUSPERUSTAISUUS

Lapsen ja perheen oikeuksien
ja hyvinvoinnin toteutuminen

KIIITOS!

ERITYISKIITOS
ENSITIETOVERKOSTOLLE